

***WEWNĄTRZSZKOLNY
SYSTEM DORADZTWA ZAWODOWEGO***

***w Szkole Podstawowej
imienia Pierwszego Marszałka Polski
Józefa Piłsudskiego
w Nowych Zdunach***

Rok szkolny 2020/2021

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego obejmuje ogół działań podejmowanych przez szkołę w celu prawidłowego przygotowania uczniów do wyboru dalszej drogi kształcenia. WSDZ jest częścią planu wychowawczego szkoły i jest włączony do Statutu szkoły. Adresatami projektu są uczniowie, ich rodzice, nauczyciele oraz instytucje wspomagające proces doradczy. Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego stwarza uczniowi realną możliwość zdobywania wiedzy, umiejętności niezbędnych do odnalezienia swojego miejsca na drodze kariery zawodowej, poznania siebie i własnych predyspozycji zawodowych, zasad rządzących się rynkiem pracy, uzyskanie informacji o lokalnym rynku pracy, zaplanowania własnej kariery zawodowej.

Spis treści

I. Podstawa prawa.

II. Etapy doradztwa edukacji

III. Cele Wewnątrzszkolnego Systemu Doradztwa Edukacyjno-Zawodowego

IV. Działania związane z doradztwem zawodowym i ich adresaci.

V. Realizatorzy działań związanych z doradztwem zawodowym.

VI. Plan realizacji działań w ramach orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego.

VII. Sieć współpracy.

VIII. Ewaluacja programu.

IX. Plan realizacji działań w ramach orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego.

I. Podstawy prawne do realizacji zadań z zakresu doradztwa zawodowego

- ✓ Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (t. jedn. Dz.U. z 2020 r. poz. 910).
- ✓ Ustawa z dnia 22 listopada 2018 r. o zmianie ustawy – Prawo oświatowe, ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2018 r. poz. 2245).

- ✓ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 lutego 2019 r. w sprawie doradztwa zawodowego (Dz. U. z 2019 r., poz. 235);
- ✓ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 sierpnia 2018 r. w sprawie doradztwa zawodowego (Dz. U. z 2018 r., poz. 1675);
- ✓ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 marca 2017 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół (Dz. U. z 2017 r., poz. 703);
- ✓ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz. U. z 2017 r., poz. 356);

II. 3 etapy doradztwa edukacji

Rozporządzenie określa, na czym polega doradztwo zawodowe oraz jakie są jego cele na poszczególnych etapach edukacji, wyszczególniając:

1. **preorientację zawodową** dla przedszkoli, oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych i innych form wychowania przedszkolnego
2. **orientację zawodową** dla klas I-VI szkół podstawowych
3. działania w zakresie **doradztwa zawodowego** dla klas VII i VIII szkół podstawowych i szkół ponadpodstawowych

III. Cele Wewnętrzny Systemu Doradztwa Edukacyjno-Zawodowego

Cel ogólny preorientacji i orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego w szkole podstawowej

Celem preorientacji zawodowej w przedszkolu jest wstępne zapoznanie dzieci z wybranymi zawodami najbliższymi ich otoczeniu, kształtowanie postawy pracy i motywacji do działania, pobudzanie i rozwijanie zainteresowań dzieci oraz stymulowanie ich pro-zawodowych marzeń.

Celem orientacji zawodowej w klasach I–III jest wstępne zapoznanie uczniów z różnorodnością zawodów na rynku pracy, rozwijanie pozytywnej i proaktywnej postawy wobec pracy i edukacji oraz stwarzanie sytuacji edukacyjnych, sprzyjających poznawaniu i rozwijaniu zainteresowań oraz pasji.

Celem orientacji zawodowej w klasach IV–VI jest poznawanie własnych zasobów, zapoznanie uczniów z wybranymi zawodami i rynkiem pracy, kształtowanie pozytywnej i proaktywnej postawy uczniów wobec pracy i edukacji oraz stwarzanie sytuacji edukacyjnych i wychowawczych, sprzyjających poznawaniu i rozwijaniu zdolności, zainteresowań oraz pasji.

Celem doradztwa zawodowego w klasach VII–VIII szkoły podstawowej jest przygotowanie uczniów do odpowiedzialnego planowania kariery i podejmowania przy wsparciu doradczym decyzji edukacyjnych i zawodowych, uwzględniających znajomość własnych zasobów oraz informacje na temat rynku pracy i systemu edukacji.

Cele szczegółowe – osiągnięcia grupy przedszkolnej

W programie uwzględniono cztery obszary celów szczegółowych – jednolitych z obszarami wszystkich programów zestawu – które wyznaczają treści programowe orientacji zawodowej.

1. Poznawanie własnych zasobów, m.in.: zainteresowań, zdolności i uzdolnień, mocnych i słabych stron jako potencjalnych obszarów do rozwoju, ograniczeń, kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw), wartości, predyspozycji zawodowych, stanu zdrowia.

2. Świat zawodów i rynek pracy, m.in.: poznawanie zawodów, wyszukiwanie oraz przetwarzanie informacji o zawodach i rynku pracy, umiejętność poruszania się po nim, poszukiwanie i utrzymanie pracy.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie, m.in.: znajomość systemu edukacji i innych form uczenia się, wyszukiwanie oraz przetwarzanie informacji o formach i placówkach kształcenia, uczenie się przez całe życie.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych, m.in.: planowanie ścieżki edukacyjnej i zawodowej z przygotowaniem do zdobywania doświadczenia zawodowego oraz refleksji nad nim, podejmowanie i zmiany decyzji dotyczących edukacji i pracy, korzystanie z całonocnego poradnictwa kariery.

Cele szczegółowe programu:

Kończąc wychowanie przedszkolne i rozpoczynając naukę w szkole, w obszarach:

1. POZNAWANIE WŁASNYCH ZASOBÓW – dziecko:

- ✓ określa, co lubi robić określa, co robi dobrze;
- ✓ podaje przykłady różnych zainteresowań;
- ✓ podejmuje działania i opisuje, co z nich wyniknęło dla niego i dla innych;
- ✓ opowiada o sobie w grupie rówieśniczej.

2. ŚWIAT ZAWODÓW I RYNEK PRACY – dziecko:

- ✓ odgrywa różne role zawodowe w zabawie;
- ✓ podaje nazwy zawodów wykonywanych przez osoby w jego najbliższym otoczeniu i te, które wzbudziły jego zainteresowanie oraz identyfikuje i opisuje czynności zawodowe wykonywane przez te osoby;
- ✓ opisuje różne funkcje pracy wykonywanej przez człowieka na wybranych przykładach;
- ✓ wskazuje zawody zaangażowane w powstawanie produktów codziennego użytku oraz w zdarzenia, w których uczestniczy (zakupy, koncert, poczta...);
- ✓ wskazuje związki pomiędzy zainteresowaniami a pracą zawodową na wybranym przez siebie przykładzie;
- ✓ podejmuje próby posługiwania się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny.

3. RYNEK EDUKACYJNY I UCZENIE SIĘ PRZEZ CAŁE ŻYCIE – dziecko:

- ✓ nazywa etapy edukacji (bez konieczności zachowania kolejności chronologicznej);
- ✓ nazywa czynności, których lubi się uczyć.

4. PLANOWANIE WŁASNEGO ROZWOJU I PODEJMOWANIE DECYZJI EDUKACYJNO-ZAWODOWYCH – dziecko:

- ✓ opowiada, kim chciałoby zostać;
- ✓ na miarę swoich możliwości planuje własne działania (lub działania grupy) poprzez wskazanie pojedynczych czynności i zadań niezbędnych do realizacji celu;
- ✓ podejmuje próby decydowania w ważnych dla niego sprawach (indywidualnie i w ramach grupy).

Cele szczegółowe – osiągnięcia uczniów I- III

W programie uwzględniono cztery obszary celów szczegółowych – jednolitych z obszarami wszystkich programów zestawu – które wyznaczają treści programowe orientacji zawodowej.

1. Poznawanie własnych zasobów, m.in.: zainteresowań, zdolności i uzdolnień, mocnych i słabych stron jako potencjalnych obszarów do rozwoju, ograniczeń kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw), wartości, predyspozycji zawodowych, stanu zdrowia.

2. Świat zawodów i rynek pracy, m.in.: poznawanie zawodów, wyszukiwanie oraz przetwarzanie informacji o zawodach i rynku pracy, umiejętność poruszania się po nim, poszukiwanie i utrzymanie pracy.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie, m.in.: znajomość systemu edukacji i innych form uczenia się, wyszukiwanie oraz przetwarzanie informacji o formach i placówkach kształcenia, uczenie się przez całe życie.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych, m.in.: planowanie ścieżki edukacyjnej i zawodowej z przygotowaniem do zdobywania doświadczenia zawodowego oraz refleksji nad nim, podejmowanie i zmiany decyzji dotyczących edukacji i pracy, korzystanie z całonocnego poradnictwa kariery.

Cele szczegółowe programu

W obszarach:

1. POZNANIE WŁASNYCH ZASOBÓW – uczeń:

- ✓ opisuje swoje zainteresowania i określa, w jaki sposób może je rozwijać ;
- ✓ prezentuje swoje zainteresowania na forum
- ✓ podaje przykłady różnorodnych zainteresowań ludzi;
- ✓ podaje przykłady swoich mocnych stron w różnych obszarach;
- ✓ podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i opisuje, co z nich wyniknęło dla niego i dla innych.

2. ŚWIAT ZAWODÓW I RYNEK PRACY – uczeń:

- ✓ odgrywa różne role zawodowe w zabawie,
- ✓ podaje nazwy zawodów wykonywanych przez osoby w bliższym i dalszym otoczeniu,
- ✓ opisuje, czym jest praca i omawia jej znaczenie w życiu człowieka (na wybranych przykładach);
- ✓ opisuje role zdolności i zainteresowań w wykonywaniu danego zawodu;
- ✓ posługuje się przyborami, narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny.

3. RYNEK EDUKACYJNY I UCZENIE SIE PRZEZ CAŁE ŻYCIE – uczeń:

- ✓ uzasadnia potrzebę uczenia się i zdobywania nowych umiejętności,
- ✓ wskazuje treści, których lubi się uczyć,
- ✓ wymienia różne źródła wiedzy i podejmuje próby korzystania z nich.

4. PLANOWANIE WŁASNEGO ROZWOJU I PODEJMOWANIE DECYZJI EDUKACYJNO-ZAWODOWYCH – uczeń:

- ✓ opowiada, kim chciałby zostać i co chciałby robić,
- ✓ planuje swoje działania (lub działania grupy), wskazując na podstawowe czynności/zadania niezbędne do realizacji celu,
- ✓ próbuje samodzielnie podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio z jego osoba.

Cel ogólny oraz cele szczegółowe programu są spójne z celami kształcenia ogólnego, uwzględniają najważniejsze umiejętności rozwijane w ramach kształcenia ogólnego oraz zadania szkoły i cele edukacji wczesnoszkolnej.

Cel ogólny oraz cele szczegółowe programu orientacji zawodowej dla klas I–III są spójne z celami preorientacji zawodowej w przedszkolu, orientacji zawodowej w klasach IV–VI szkoły podstawowej oraz doradztwa zawodowego w klasach VII–VIII szkoły podstawowej i w szkołach ponadpodstawowych.

Cele szczegółowe – osiągnięcia uczniów IV – VI

W programie uwzględniono cztery obszary celów szczegółowych – jednolitych z obszarami wszystkich programów zestawu – które jednocześnie wyznaczają treści programowe orientacji zawodowej:

- 1. Poznawanie własnych zasobów**, m.in.: zainteresowań, zdolności i uzdolnień, mocnych i słabych stron, jako potencjalnych obszarów do rozwoju, ograniczeń, kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw), wartości, predyspozycji zawodowych, stanu zdrowia.
- 2. Świat zawodów i rynek pracy**, m.in.: poznawanie zawodów, wyszukiwanie oraz przetwarzanie informacji o zawodach i rynku pracy, umiejętność poruszania się po nim, poszukiwanie i utrzymanie pracy.
- 3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie**, m.in.: znajomość systemu edukacji i innych form uczenia się, wyszukiwanie oraz przetwarzanie informacji o formach i placówkach kształcenia, uczenie się przez całe życie.
- 4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych**, m.in.: planowanie ścieżki edukacyjnej i zawodowej z przygotowaniem do zdobywania doświadczenia zawodowego oraz refleksji nad nim, podejmowanie i zmiany decyzji dotyczących edukacji i pracy, korzystanie z całonocnego poradnictwa kariery.

Cele szczegółowe programu

W obszarach:

1. POZNAWANIE WŁASNYCH ZASOBOW – uczeń:

- ✓ określa własne zainteresowania, zdolności i uzdolnienia oraz kompetencje,
- ✓ wskazuje swoje mocne strony oraz możliwości ich wykorzystania w różnych dziedzinach życia,
- ✓ podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i ocenia swoje działania, formułując wnioski na przyszłość;
- ✓ prezentuje swoje zainteresowania/uzdolnienia na forum z zamiarem zaciekawienia odbiorców.

2. ŚWIAT ZAWODOW I RYNEK PRACY – uczeń:

- ✓ wymienia różne grupy zawodów i podaje przykłady dla poszczególnych grup,
- ✓ opisuje różne drogi dojścia do nich oraz podstawową specyfikę pracy w zawodach,
- ✓ opisuje, czym jest praca i jej znaczenie w życiu człowieka,
- ✓ podaje czynniki wpływające na wybory zawodowe;
- ✓ posługuje się przyborami, narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny;
- ✓ wyjaśnia rolę pieniądza we współczesnym świecie i jego związek z pracą.

3. RYNEK EDUKACYJNY I UCZENIE SIĘ PRZEZ CAŁE ŻYCIE – uczeń:

- ✓ wskazuje na różne sposoby zdobywania wiedzy (korzystając ze znanych mu przykładów) oraz omawia swój indywidualny sposób nauki;
- ✓ wskazuje przedmioty szkolne, których lubi się uczyć,
- ✓ samodzielnie dociera do informacji i korzysta z różnych źródeł wiedzy.

4. PLANOWANIE WŁASNEGO ROZWOJU I PODEJMOWANIE DECYZJI EDUKACYJNO-ZAWODOWYCH – uczeń:

- ✓ opowiada o swoich planach edukacyjnych i zawodowych;
- ✓ planuje swoje działania (lub działania grupy), wskazując szczegółowe czynności i zadania niezbędne do realizacji celu;
- ✓ próbuje samodzielnie podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio, jak i pośrednio (otoczenie) z jego osobą.

Cel ogólny oraz cele szczegółowe programu są spójne z celami kształcenia ogólnego, uwzględniają najważniejsze umiejętności rozwijane w ramach kształcenia ogólnego oraz zadania szkoły. Cel ogólny oraz cele szczegółowe programu orientacji zawodowej dla klas IV–VI są spójne z celami preorientacji zawodowej (przedszkole), orientacji zawodowej (klasy I–III szkoły podstawowej) i doradztwa zawodowego w klasach VII–VIII szkoły podstawowej oraz w szkołach ponadpodstawowych.

Cele szczegółowe programu klasa VII-VIII

W obszarach:

1. POZNAWANIE WŁASNYCH ZASOBÓW – uczeń:

- ✓ rozpoznaje własne zasoby (zainteresowania, zdolności, uzdolnienia, kompetencje, predyspozycje zawodowe oraz stan zdrowia);
- ✓ dokonuje syntezy przydatnych w planowaniu kariery edukacyjno-zawodowej informacji o sobie wynikających z autodiagnozy, ocen innych osób i innych źródeł;
- ✓ rozpoznaje własne ograniczenia jako wyzwania w odniesieniu do planów edukacyjno-zawodowych;
- ✓ charakteryzuje wartości z uwzględnieniem wartości pracy i etyki zawodowej;
- ✓ określa aspiracje i potrzeby w zakresie własnego rozwoju i możliwe sposoby ich realizacji.

2. ŚWIAT ZAWODÓW I RYNEK PRACY – uczeń:

- ✓ wyszukuje i analizuje informacje na temat zawodów oraz charakteryzuje wybrane zawody, uwzględniając składowe ich opisów, w tym dróg ich zdobywania;
- ✓ wyjaśnia zjawiska i trendy zachodzące na współczesnym rynku pracy;
- ✓ porównuje własne zasoby i preferencje z wymaganiami rynku pracy i oczekiwaniami pracodawców;
- ✓ dokonuje autoprezentacji;
- ✓ uzasadnia znaczenie pracy w życiu człowieka;
- ✓ analizuje znaczenie i możliwości doświadczenia pracy.

3. RYNEK EDUKACYJNY I UCZENIE SIE PRZEZ CAŁE ŻYCIE – uczeń:

- ✓ analizuje oferty szkolnictwa ponadpodstawowego i wyższego pod kątem możliwości dalszego kształcenia, korzystając z dostępnych źródeł informacji;
- ✓ analizuje kryteria rekrutacyjne do wybranych szkół w kontekście rozpoznanych własnych zasobów;
- ✓ charakteryzuje strukturę systemu edukacji formalnej oraz możliwości edukacji pozaszkolnej w Polsce;

4. PLANOWANIE WŁASNEGO ROZWOJU I PODEJMOWANIE DECYZJI EDUKACYJNO-ZAWODOWYCH – uczeń:

- ✓ planuje ścieżki kariery edukacyjno-zawodowej, uwzględniając konsekwencje podjętych wyborów;
- ✓ podejmuje decyzje o dalszej drodze edukacyjno-zawodowej samodzielnie lub przy wsparciu doradczym;
- ✓ określa cele i plany edukacyjno-zawodowe na bazie własnych zasobów;
- ✓ identyfikuje osoby i instytucje wspomagające planowanie kariery i wyjaśnia, w jakich sytuacjach korzystać z ich pomocy.

IV Działania związane z doradztwem zawodowym i ich adresaci

Działania związane z doradztwem zawodowym w szkole podstawowej są kierowane do trzech grup adresatów:

- ✓ uczniów,
- ✓ rodziców,
- ✓ nauczycieli.

Działania kierowane do uczniów mają na celu:

- ✓ udzielanie porad i konsultacji indywidualnych;
- ✓ prowadzenie zajęć grupowych, związanych tematycznie z obszarami: poznawanie własnych zasobów; świat zawodów i rynek pracy; rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie; planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych;
- ✓ aranżowanie sytuacji sprzyjających poznawaniu własnych zasobów, np. poprzez udział w konkursach, przygotowywanie określonych zadań na zajęcia przedmiotowe, udział w organizowaniu uroczystości i imprez szkolnych;
- ✓ określanie potencjału edukacyjno-zawodowego;
- ✓ prowadzenie kół zainteresowań;
- ✓ organizowanie spotkań z przedstawicielami instytucji rynku pracy;
- ✓ umożliwianie udziału w spotkaniach informacyjnych z przedstawicielami szkół ponadpodstawowych;
- ✓ informowanie o ofercie kształcenia w szkołach programowo wyższych;
- ✓ umożliwienie udziału w spotkaniach z absolwentami szkoły (prezentacje ścieżek rozwoju edukacyjno-zawodowego);
- ✓ organizowanie spotkań z przedstawicielami zawodów;
- ✓ organizowanie spotkań z inspirującymi osobami (pasjonatami, autorami innowacyjnych rozwiązań – młodymi ludźmi, którzy odnieśli sukces zawodowy);
- ✓ organizowanie wycieczek zawodoznawczych;
- ✓ stwarzanie uczniom klas VII–VIII możliwości udziału w ramach zajęć edukacyjnych w zajęciach u pracodawców lub w centrach kształcenia praktycznego – zgodnie z ich zainteresowaniami i potrzebami;
- ✓ umożliwienie dostępu do informacji edukacyjno-zawodowej poprzez strony internetowe szkoły, tablice informacyjne;
- ✓ organizowanie kącików zawodoznawczych, np. w świetlicy szkolnej, w salach edukacjiwczesnoszkolnej;

- ✓ organizowanie imprez o charakterze zawodoznawczym, np. konkursy, festiwale czy prezentacje zawodów;
- ✓ udostępnianie materiałów multimedialnych (np. gier edukacyjnych, filmów i innych e-zasobów), ułatwiających samopoznanie, podejmowanie decyzji edukacyjnych i zawodowych;
- ✓ prowadzenie projektów edukacyjnych tematycznie powiązanych z orientacją zawodową oraz doradztwem zawodowym.

Działania kierowane do nauczycieli, wychowawców, specjalistów:

- ✓ umożliwienie udziału w szkoleniach i kursach z zakresu doradztwa zawodowego;
- ✓ zwoływanie szkoleniowych posiedzeń rady pedagogicznej;
- ✓ organizowanie wizyt w zakładach pracy;
- ✓ inicjowanie kontaktów z przedstawicielami instytucji rynku pracy;
- ✓ organizowanie spotkań z przedstawicielami firm z lokalnego rynku pracy;
- ✓ udostępnianie zasobów z obszaru doradztwa zawodowego;
- ✓ wspieranie w realizacji zadań doradztwa zawodowego.

Działania kierowane do rodziców:

- ✓ organizowanie spotkań informacyjno-doradczych z doradcą zawodowym w szkole;
- ✓ inicjowanie kontaktów z przedstawicielami instytucji działających na rynku pracy;
- ✓ organizowanie spotkań z przedstawicielami firm lokalnego rynku pracy;
- ✓ prowadzenie konsultacji dotyczących decyzji edukacyjno-zawodowych uczniów;
- ✓ informowanie o targach edukacyjnych;
- ✓ udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych (między innymi poprzez: biblioteczkę publikacji, stronę www szkoły, tablice informacyjne);
- ✓ włączanie rodziców w szkolne działania związane z orientacją zawodową i doradztwem zawodowym.

Orientacja zawodowa i doradztwo zawodowe dla uczniów są realizowane:

- ✓ podczas grupowych zajęć związanych z doradztwem zawodowym prowadzonych przez doradcę zawodowego, które wynikają z ramowych planów nauczania;
- ✓ podczas wspomagania uczniów w wyborze kierunku kształcenia i zawodu w trakcie bieżącej pracy z uczniami, prowadzonych przez doradcę zawodowego, nauczycieli i wychowawców – na obowiązkowych i dodatkowych zajęciach edukacyjnych, zajęciach z wychowawcą i innych zajęciach, a także w formie indywidualnych porad i konsultacji prowadzonych przez doradcę zawodowego oraz innych specjalistów, wychowawców, nauczycieli;

- ✓ podczas innych działań związanych z doradztwem zawodowym realizowanych w szkole (np. szkolne targi edukacyjne, projekty edukacyjne, konkursy zawodoznawcze) lub poza nią (np. udział w targach edukacyjnych, festiwalu zawodów, w wizytach zawodoznawczych).

V Realizatorzy działań związanych z doradztwem zawodowym

W szkole podstawowej w realizację działań związanych z doradztwem zawodowym zaangażowani są wszyscy członkowie rady pedagogicznej: dyrektor, nauczyciele wychowawcy, nauczyciele (w tym nauczyciele edukacji wczesnoszkolnej), wychowawcy świetlicy szkolnej, nauczyciel-bibliotekarz, specjaliści (m.in. pedagog, doradca zawodowy, logopeda).

Zakres działań z obszaru doradztwa dla poszczególnych osób i formę organizacji wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego

Dyrektor:

- ✓ odpowiada za organizację działań związanych z doradztwem zawodowym;
- ✓ współpracuje z doradcą zawodowym w celu realizacji WSDZ;
- ✓ wspiera kontakty pomiędzy uczestnikami procesu orientacji zawodowej oraz doradztwa zawodowego w szkole a instytucjami zewnętrznymi;
- ✓ zapewnia warunki do realizowania w szkole zajęć orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego;
- ✓ organizuje w szkole wspomaganie realizacji działań z zakresu orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego poprzez planowanie i przeprowadzanie działań, mających na celu poprawę jakości pracy placówki w tym obszarze.

Doradca zawodowy:

- ✓ określa mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów;
- ✓ pomaga uczniom w planowaniu kształcenia i kariery zawodowej;
- ✓ prowadzi zajęcia z zakresu orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego oraz zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu;
- ✓ wspiera nauczycieli, wychowawców, specjalistów i rodziców w realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym;
- ✓ prowadzi doradztwo indywidualne dla uczniów;
- ✓ systematycznie diagnozuje zapotrzebowanie uczniów, rodziców i nauczycieli na działania związane z doradztwem zawodowym;
- ✓ planuje, koordynuje, monitoruje i prowadzi ewaluację oraz promuje działania związane z doradztwem zawodowym podejmowane przez szkołę we współpracy z wychowawcami, nauczycielami i specjalistami;
- ✓ gromadzi, aktualizuje i udostępnia informacje edukacyjne i zawodowe właściwe dla danego poziomu kształcenia;

- ✓ organizuje współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym szkoły, podnoszącą efektywność prowadzonych działań związanych z doradztwem zawodowym;
- ✓ współpracuje z dyrektorem szkoły, realizując zadania związane z orientacją zawodową i doradztwem zawodowym;
- ✓ wspólnie z **zespołem** przygotowuje projekt WSDZ;
- ✓ gromadzi, aktualizuje i udostępnia zasoby związane z orientacją zawodową oraz doradztwem zawodowym.

Wychowawcy:

- ✓ określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów;
- ✓ eksponują w trakcie bieżącej pracy z uczniami związku realizowanych treści nauczania z treściami programowymi orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego;
- ✓ włączają do swoich planów wychowawczych zagadnienia z zakresu orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego;
- ✓ realizują tematy związane z orientacją zawodową i doradztwem zawodowym na zajęciach z wychowawcą;
- ✓ wskazują uczniom specjalistów, którzy mogą udzielać wsparcia w planowaniu kariery zawodowej;
- ✓ współpracują z rodzicami w zakresie planowania ścieżki kariery edukacyjno-zawodowej ich dzieci;
- ✓ współpracują z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym.

Nauczyciele (w tym nauczyciele edukacji wczesnoszkolnej):

- ✓ określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów;
- ✓ eksponują w trakcie bieżącej pracy z uczniami związku realizowanych treści nauczania z treściami programowymi orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego;
- ✓ współpracują z wychowawcami klas w zakresie realizowania zajęć orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego dla uczniów;
- ✓ przygotowują uczniów do udziału w konkursach, np. zawodoznawczych;
- ✓ prowadzą koła zainteresowań, zajęcia dodatkowe;
- ✓ organizują w sali edukacji wczesnoszkolnej kąciki zawodoznawcze;
- ✓ współpracują z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym.

Specjaliści (pedagog, psycholog, logopeda):

- ✓ określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów;
- ✓ włączają treści z zakresu orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego w prowadzone przez siebie zajęcia dla uczniów;
- ✓ współpracują z wychowawcami klas w ramach realizowania działań z zakresu orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego dla uczniów;

- ✓ włączają się w proces podejmowania przez uczniów decyzji edukacyjnych i zawodowych;
- ✓ współpracują z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym.

Nauczyciele-wychowawcy w świetlicy szkolnej:

- ✓ włączają w zajęcia realizowane w świetlicy szkolnej treści z zakresu orientacji zawodowej;
- ✓ organizują w sali kąpiki zawodoznawcze;
- ✓ rozpoznają i wspierają w rozwoju zdolności i uzdolnienia uczniów;
- ✓ wskazują uczniom specjalistów, którzy mogą udzielać wsparcia w wyborze kierunku kształcenia i zawodu;
- ✓ udzielają uczniom informacji o możliwościach korzystania z usług doradcy zawodowego.

Nauczyciel-bibliotekarz:

- ✓ współpracuje z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym;
- ✓ opracowuje, aktualizuje i udostępnia zasoby dotyczące doradztwa zawodowego;
- ✓ włącza się w organizowane przez szkołę i instytucje zewnętrzne wydarzenia z zakresu doradztwa zawodowego.

VII Sieć współpracy

Placówki współpracujące ze szkołą w obszarze doradztwa zawodowego:

Poradnie psychologiczno-pedagogiczne (PPP):

- ✓ diagnozowanie predyspozycji, zainteresowań zawodowych uczniów;
- ✓ udzielanie pomocy w wyborze kierunku kształcenia i zawodu oraz planowaniu kształcenia i kariery;
- ✓ prowadzenie dla uczniów zajęć grupowych z doradztwa zawodowego;
- ✓ konsultowanie z doradcą zawodowym działań i dokumentów szkolnych (np. opracowań WSDZ);
- ✓ prowadzenie dla pracowników szkoły szkoleń, kursów, szkoleniowych rad pedagogicznych;
- ✓ tworzenie sieci doradców zawodowych i osób zainteresowanych doradztwem zawodowym.

Ośrodki doskonalenia nauczycieli (ODN):

- ✓ organizowanie i prowadzenie szkoleń, kursów, konferencji dla doradców zawodowych oraz osób zainteresowanych doradztwem zawodowym;
- ✓ tworzenie sieci doradców zawodowych i osób zainteresowanych doradztwem zawodowym.

Biblioteki pedagogiczne:

- ✓ udostępnianie szkołom informacji o usługach doradczych w regionie, wydarzeniach, konferencjach i szkoleniach z zakresu doradztwa zawodowego;
- ✓ wspieranie nauczycieli-bibliotekarzy w pozyskiwaniu, gromadzeniu i udostępnianiu informacji edukacyjno-zawodowych;
- ✓ gromadzenie i udostępnianie doradcom zawodowym i nauczycielom publikacji z zakresu doradztwa zawodowego;
- ✓ współorganizowanie wystaw i spotkań z zakresu doradztwa zawodowego.

Szkoły ponadpodstawowe (szkoły programowo wyższe):

- ✓ udzielanie osobom zainteresowanym informacji na temat oferty edukacyjnej i zawodowej oraz zasad rekrutacji, itp.;
- ✓ organizowanie imprez o charakterze zawodoznawczym – szczególnie dla klas VII i VIII;
- ✓ organizowanie Dni Otwartych dla uczniów klas VII i VIII.

Urzędy pracy, centra informacji i planowania kariery zawodowej:

- ✓ informowanie o zmianach i trendach na lokalnym i krajowym rynku pracy;
- ✓ przedstawianie prognozy zapotrzebowania wśród pracodawców na pracowników;
- ✓ udostępnianie zasobów informacji edukacyjnych i zawodowych;
- ✓ współorganizowanie przedsięwzięć z zakresu doradztwa zawodowego;
- ✓ udzielanie informacji dotyczących rynku pracy za granicą (usługi doradców Sieci Europejskich Ofert Pracy EURES);
- ✓ udostępnianie publikacji, m.in. na temat sytuacji na rynku pracy;
- ✓ współorganizowanie spotkań informacyjno-doradczych, np. dotyczących sytuacji na lokalnym rynku pracy.

Cechy rzemiosł różnych i przedsiębiorczości, izby rzemieślnicze:

- ✓ udostępnianie informacji o organizacji praktycznej nauki zawodu w rzemiośle.

Ochotnicze hufce pracy (OHP): centra edukacji i pracy młodzieży, mobilne centra informacji zawodowej, młodzieżowe centra kariery:

- ✓ prowadzenie zajęć przygotowujących do wyboru dalszej ścieżki edukacyjno-zawodowej oraz dalszego planowania kariery;
- ✓ wspieranie nauczycieli i rodziców w działaniach doradczych;
- ✓ umożliwianie udziału w różnych szkoleniach uczniom, którzy z rozmaitych powodów nie ukończyli szkoły podstawowej w przewidzianym terminie.

Pracodawcy:

- ✓ współorganizowanie konkursów zawodoznawczych;
- ✓ aranżowanie spotkań przedstawicieli firm z uczniami, rodzicami i nauczycielami;

- ✓ organizowanie wycieczek zawodoznawczych do firm i obserwacji zawodowych;
- ✓ przeprowadzanie rozmów z przedstawicielami zawodów nt. specyfiki pracy w wybranym zawodzie lub na wybranym stanowisku pracy;
- ✓ sponsorowanie przedsięwzięć wzbogacających ofertę edukacyjno-zawodową.

Kuratoria oświaty, urzędy marszałkowskie, starostwa powiatowe, urzędy miast i gmin:

- ✓ tworzenie sieci doradców zawodowych;
- ✓ opracowywanie i wdrażanie programu zewnętrznego wsparcia szkół w zakresie doradztwa zawodowego;
- ✓ powoływanie powiatowych lub gminnych koordynatorów ds. doradztwa zawodowego.

Ośrodek Rozwoju Edukacji (ORE):

- ✓ organizowanie szkoleń, seminariów, konferencji z zakresu doradztwa zawodowego;
- ✓ przygotowywanie publikacji z zakresu doradztwa zawodowego;
- ✓ opracowywanie dokumentów wspierających pracę doradcy zawodowego (programy, wzorcowe rozwiązania, e-zasoby);

Stowarzyszenie Doradców Szkolnych i Zawodowych RP:

- ✓ organizowanie konferencji, szkoleń dla doradców zawodowych;
- ✓ organizowanie Ogólnopolskiego Tygodnia Kariery.

Organizacje pozarządowe:

- ✓ propagowanie idei wolontariatu;
- ✓ umożliwianie uczniom doświadczenia pracy;
- ✓ realizowanie wspólnych projektów edukacyjnych.

VIII Ewaluacja programu

Wewnętrzna ewaluacja programu będzie planowana i realizowana w ramach Wewnętrznego Systemu Doradztwa Zawodowego. Efektem ewaluacji będzie doskonalenie programu służące dostosowaniu go do potrzeb i możliwości uczniów.

Ewaluacja prowadzona będzie w sposób ciągły poprzez okresową ocenę stopnia realizacji celów szczegółowych zawartych w programie orientacji zawodowej przez wychowawcę.

Do ewaluacji technik zostanie zastosowane: analiza dokumentacji (dzienniki – tematy zajęć), analiza wytworów uczniów, analiza wyników obserwacji.

